

ustvarjajo tudi atmosfero neugodnosti in nemira, tako da imajo oni, ki prihajajo na govorniški oder za njimi, še posebno težko stališče ker morajo ustvariti atmosfero miru, da v njej zamorejo iznesti svoje upravičene in dokumentirane zahteve. Vse bolj se občuti potreba, da si posamezne skupine izbirajo govornike, katerim dajo navodila in material ter da se govorniki zavedajo, da uspehe in neuspehe delijo z vsemi v katerih imenu govorijo. Še ena konstatacija v tem pogledu, skoro vedno je na skupščini nekaj, včasih precej delegatov, ki nočejo poslušati govornikov s katerimi se ne strinjajo, še posebej ako nekoliko del časa govorijo. Tudi večkrat brez kakršnegakoli povoda ovirajo govornike z vzkliki in manifestacijami, ki nikakor ne olajšujejo situacije in ne prispevajo ničesar k dostojanstvu skupščine. Obširnost je večkrat potrebna (dasiravno skoro nikoli ni simpatična), a korektno govornike se mora poslušati.

Odbor je obvestil skupščino tudi o svojih namelih v pogledu izdajanja novih šolsko-pedagoških edicij in zato je dobil njen pristavek po nekaterih govorih in pripombah ki jim bo vsekakor poklonil potrebno pozornost.

Ob nopravem času in v atmosferi utrujenosti in izčrpanosti sta prišli pred skupščino dve zelo važni zadevi: resolucija in pravila. Zahvaliti se imamo odsekoma v katerih so resno proučili in izdelali resolucijo in pravila ter tako ustregli pričakovanjem v kolikor je to sploh bilo mogoče.

Pri pretresanju načrta resolucije smo slišali poleg precejšnjega števila govornikov tovarišev tudi tri tovarišice, ki so bile simpatično pozdravljene.

Pri sprejetju resolucije je potrebna odkritost in razsodnost v razpravi in zahtevah. V njo je treba vnesti samo najmarkantnejše pojave in zahteve. To se je upoštevalo v odseku, vendar je skupščina dodala nekatere podrobnosti, ki nikakor ne morejo koristiti.

Dasiravno so bila pravila v plenumu zelo hitro dokončana in sprejeta ob koncu skupščinskega dela, so vendar tolike važnosti da jim je potreba posvetiti poseben članek in jaz bom, računajoč na ljubezno gostoljubje »Narodne prosvete« to kmalu naredil.*

* Zadržan z delom v odboru nisem mogel stalno spremljati skupščinskega dela, zaradi tega ne govorim o nekaterih poslih, ki jih je skupščina prav tako dovršila.

Kaos

Razpravljamo o vsemožnem, menjavamo svoja mišljenja, potezamo se za svoje stanovske pravice, a onega kar nas najbolj teži, pa skoroda ne čutimo. In to breme — je naše delo, naše poklicno delo, naša šola.

Take zmešnjave, kakršni imamo dandanes, še ne pomnim. In nikjer se nam ne svita nada, da bi se razmere kaj uredile. Treba nam je močne roke, ki bi pograbila za krmilo in zavlekla zmeden brod naše prosvete v plovno gladino.

Levica danes res ne ve, kaj dela desnica, ne sosed za sosed, četudi ni med njima plota.

Predvsem konstatiram, da prevladuje v šolstvu neenotnost kot posledica porodnih bolečin novega šolskega zakona in prepočasnega uveljavljanja novih učnih načrtov. Dosegli smo osemletno šolsko obveznost. Dolgo smo se borili za njo. A danes, ko jo imamo, sta zadnji dve leti postali marsikomu kar nekam odveč. Za ti dve ni prostorov, ne učnih oseb, tako, da mladina že sama uvideva, da je kot žrtev zakona postala učiteljsvu balast in to baš ona mladina, ki postaja razsodnejša in že s premislekom gleda v življenje.

Sole istih kategorij imajo na različne načine porazdeljene posamezne šolske letnike, poučujejo po različno zasnovanih urnikih in razpredelitvi učnega gradiva. Enorazrednice večkrat prednjačijo večrazrednicam, ker je pouk nehote enotnejše urejen, pod vplivom iste osebe.

Po uredbi kr. banske uprave dravske banovine IV N. 2309 od 9. II. 1933, smo dobili za »izkaze šolskih otrok« tiskovine, na katerih so označeni novi predmeti: »Praktično gospodarsko znanje, higiena, gospodarstvo, gospodinjstvo«, učni jezik pa je pretvorjen v narodni jezik brez specialne razpredelitve v čitanju in pisanju. Dočim so vse šole narodni jezik v tem smislu preuredile, se branijo, da bi uvrstile med predmete gospodarstvo in praktična gospodarska znanja, sklicujoč se na ministerialni odlok, da načrt še ni uveljavljen.

Kadar grade mostove, si najpreje postavijo zasilne mostiče in odre, brez katerih je delo nemogoče. Kaj pa delamo mi? Sedimo ob anketah, odpravimo, odklanjamo in se pri tem ziblujemo na trhljih brvcih, alj pa še gazimo po strugi.

Veliko zlo nam povzročajo šolske olajšave, predvidene po § 11. zakona o narodnih šolah. Dovoljuje jih minister na predlog kra-

jevnega šolskega odbora. Dalj so nam zadevna navodila.

Po prejšnjih zakonih nismo puščali v ponavljajno šolo nikogar, ki ni dovršil razreda, določenega za 6. letnik. Kdor je ravnal drugače, je obremenjeval le sebe, kajti letnikov se ne da brez posledic preskakovati. Slaboumniji otroci so mu ovirali napredek s svojo duševno zaostalostjo, ki ji je drugovala navadno tudi večja razposajenost.

Po današnjem zakonu bi smel v zimski tečaj le oni otrok, ki je s povoljnim uspehom dovršil II./v razred. Po tem se ravnamo. Zgodi se pa, da višje oblasti na prošnjo staršev dovoljujejo prestop v zimski tečaj tudi onim, ki so dovršili I./v razred. Ne samo, da tak otrok ne more slediti pouku v III./v razredu, še večji balast je senca, ki pade na vestnega učitelja, ravnajočega se po predpisih in potrebi. Kam pa naj damo takega otroka? — I./v je dovršil; v II./v razred ne more slediti, ker je zamudil 2 meseca, v III./v še manj. — Ostanje le: Bog pomagaj!

Sole se umno razširjajo, tako da smo dobili že lepo število enorazrednic, ki se imenujejo dvorazrednice, saj imajo po dve učni osebi. Temu primerno imamo že prav dobro razvite večrazrednice, četudi se praktično in oblikovno lahko kar razpolove. Razrednik, ki bi se izven svojih učnih ur rad pripravljaval za pouk, popravljaval naloge, proučeval učila, eksperimentiral, nima niti prostora, kamor bi sedel. Vse je zasedeno. Kje so tedaj učni uspehi, kje napredek?

Uveden je celodnevni pouk. Kar je bilo preje porazdeljeno na skupine, nižje, višje, je sedaj v šoli večinoma dopoldne.

Višja narodna šola, kaj hočemo prav za prav z njo? Razkropiti 7. in 8. šol. leto (kakor so nekateri dajali navodila) po raznih razredih, je smrtni greh. Otroci teh let ni več šolski fabrikat, pač pa je že v oni dobi, ko se pričena v njem oglašati življenje, in ki gleda v življenje z bežečimi očmi. Oprijeti se ga je tesneje, saj je na pragu, na potu v klanec, kjer mu bo potrebna potna palica. Vsakdo, ki je prebrodil kos sveta, se zadovoljen ozira nazaj v težave, ki jih je utrpel, z bleščečimi očmi razmišlja o trenutkih, ki so mu lajšali zlo. Ponosen je potnik, ki se mu na kovčegih bleste napisi raznih hotelov, z zadovoljnostjo prebira pomočnik spričevala svojih mojstrov.

Ker mlajša učiteljska generacija ne more več tako intenzivno zasledovati tuje literature, bi bili zelo hvaležni g. Finku, da napiše o tej svoji temi izčrpno knjigo.

G. Albert Zerjav, naš znani mladinoslovni in pedag. kritik je žel za svoja »Izbrana poglavja iz posebne didaktike zgodovinskega pouka« veliko pozornost in iskreno odobravanje. Četudi se je v početku videlo, da mnogi niso bili preveč navdušeni za uvodne teoretične osnove, brez katerih pa ni nobene temeljite vglavitve, je znal vedno bolj pritegniti poslušalce v svoj idejni krog. Dal je vsem novih in jasnejših pogledov v to pastorko naših predmetov, od katere se je največ zahtevalo kot glavno prenoviteljico nacionalne misli in čuvstva, pa se je najmanj razumelo nje poslanstvo. Ugotovil je kar uvodoma, kako je zgodovinski pouk še vedno v suženjstvu besede in izraza. Tolmačil je zelo jedrnat razvoj zgodovinske znanosti, razne njene teorije, historični idealizem in materializem, podal je razvojne stopnje šolske zgodovine — pripovedovalne, pragmatične, genetske, — historijografijo Slovencev, Hrvatov in Srbov, s posebnim ozirom na slovensko, govoril je o rabi slik, o virih v zgodovinskem pouku in omenjal, da je Grudnova »Zgodovina slovenskega naroda« še vedno ena izmed najboljših zgod. knjig, kar jih imamo. Posebno si je privoščil fraze v zgodovinskem pouku in v učnih knjigah, kjer je pokazal v drastičnih primerih kam je zašla dosedanja šolska zgodovina. Pokazal pa je nasprotno vzorce pravilno, psihološko utemeljeno obravnavanih zgodovinskih slik. Podal je sliko strnjene pouka, kjer vodi predmet i. s. v enoti »Dan miru«, ki bo izšla tudi v »Popotniku«. Zaključil je z željo, da bo skušal vsak od tega, kar so si pridobili od njegovih izvajanj vsaj nekaj uresničiti.

Če človek čita naslov teme »Izbrana poglavja iz posebne didaktike jezikovnega pouka«, se nehote spomni na šestete didak-

Pa naš kmečkij učenec: Naj se li spominja, da je bil zadnji dve leti degradiran, da so ga pomešali med 5., 6. in celo 4. šol. leto? Njega med otroke? Saj otrok ni rad otrok, dokler je otrok!

Revidirajmo tovariši, naše napake! Dajmo višji narodni šoli res njen značaj! Stisnimo, kar se stisniti da, nato v boj za pravice »višje narodne šole«. Priborimo ji ugleda, da bo absolvent ponosen na njo. Borimo se za to, da bodo imeli naši absolventje dostop vsaj v strokovne šole in da bo država pri sprejemanju svojih uslužbencev priznavala svoj dobri namen, ki nam ga je pokazala z uveljavljenjem zakona o narodnih šolah.

Ze lani sem pisal, da pričimo razmišljati o posledicah novih predpisov, a kakor uvidevam, nimamo resne volje za to in nevede pripuščamo, da nas lastno dete teži kot težko breme. Ven iz tega kaosa!

Josip Lapajne

Zahvala Jadranske straže

Kongresni dnevi Jadranske straže so za nami. Odjeknil so mogočno ne le v območju Dravske banovine, temveč širom vse Jugoslavije in daleč preko njenih meja. Pokazala se je vsa vrednost naše pomorske obrambne vsedržavne organizacije, pokazala se je njena sila in moč in potrdila je vse plemenito misleče Jugoslavoce v veri o potrebi njenega obstoja ter jim vlija novih moči v delu za narod, kralja in državo.

Najveličastnejši je bil praznik naše mladine na rojstni dan vrhovnega pokrovitelja JS Nj. Vel. kralja. Sto dvajset pomladkov iz vseh delov naše banovine je prihitelo v našo belo prestolico, priključile so se jim številne pomladkarske delegacije iz ostalih banovin in v senci 231 prapora PJS so se desetstiči naše organizirane mladine skupno z zastavami JS poklonili novi zastavi Oblastnega odbora JS v Ljubljani, kraljevskemu daru Najvišjega zaščitnika, skupno so izpovedali svojo veliko ljubezen in vernost jugoslovanskemu narodu, kralju i državi. S svojim strunnim nastopom so zadivili vso Jugoslavijo in jo prepričali, da je v mladini resnična lepša bodočnost naše kraljevine.

Kraljevski dar je bil priznanje našemu delu in našim naporom, veljal je predvsem naši mladini in njenim vestnim voditeljem, našemu učiteljsvu.

Z njegovo neprecenljivo pomočjo se je vzbudil tako v mladini kot v odraslih, v pomladku kot v krajevnih odborih in poverjeni-

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani trvdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljsvu popust!

štvih JS čut domovinske ljubezni, prežete z zavestjo o važnosti morja za našo državo in po njem za našo nacionalno in državno bodočnost.

Zato izvršuje Oblastni odbor JS v Ljubljani skupno s Sekcijo PJS za dravsko banovino prijetno dolžnost, da naglasi veliko delo našega vrliga učiteljsva ter se mu za njegov nesebični trud pri nacionalni vzgoji mladine najiskreneje zahvali!

Še posebna zahvala veljaj požrtvovalnem učiteljsvu za vso veliko brigo z ono mladino, ki se ni strahla ne pota ne stroškov, da na kongresu JS v osrčju Dravske banovine izrazi svojo veliko ljubezen za jugoslovanski Jadran in skupno manifestira za pomorsko Jugoslavijo! Ugledno učiteljsvu prosimo, naj bo tolmač našega priznanja in zahvale tudi tisočim pomladkarjem in čuvaric našega morja!

Enako iskrena zahvala vsem onim pomladkom in njihovim voditeljem, ki so na odlični kongresni akademiji pokazali svoje delo in stremeljenja ter navdušili poslušalce za naše ideale!

Roko v roki hočemo doseči naš svetj cilj!

Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani.

Predsednik OOJS

dr. Otmar Pirkmajer, l. r.

Načelnik Sekcije PJS

Josip Breznik, l. r.

80 letnica CMD

Slovenci smo najbolj zapadno evropski slovanski narod. To dejstvo se vleče skozi vso našo narodno zgodovino kot rdeča nit in prav temu dejstvu je tudi pripisovati, da se je razvijala naša preteklost pod pogoji in okoljem, kakor nobena druga preteklost slovanskih narodov. Ni bilo toliko usodno za nas samo to, da smo prirastli na teritorij na katerem so se že od nekdanj križali gospodarski in politični interesi evropskih narodov ali zapada in zahoda sploh, najbolj usodno je bilo pač to, da smo kot slovansko pokolenje trčili ob romansko raso na vzhodu in germansko na severu. Med tema dvema mlinski-kamnomna se je pokazala tudi vsa odporost in trdoživost slovenskega naroda. Ni čuda, da so se ob takem položaju pojavili na naši zemlji in med našimi ljudmi najrazličnejši elementi, ki so nastopali kot posamezniki ali pa kot družbe, financirane od različnih fondov, seveda na škodo slovenskega življa in to z italijanske strani od zapada in

nemške strani od vzhoda. Osobito ostra borba za germanizacijo in italijanizacijo se je pojavila pred 50 leti z zloglasnim Schulvereinom in italijansko napadalno organizacijo »Pro patria«. Ti dve organizaciji sta začeli med slovenskim ljudstvom s širokopotezno raznarodovalno akcijo, ki je seveda naletela na odpor od slovenske strani. Ustanovila se je družba sv. Cirila in Metoda, ki je bila sprva močno osovražena, toda s svojim idealizmom je zmagovalno prodirala in žela lepe uspehe.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da so bili temeljni kamni in najbolj agilni delavci v vrstah CMD ravno učitelji. Družba je takoj po svoji ustanovitvi najenergičnejše zastavila svoje delo na stvarni osnovi. Otvorila je mnogo šol v primorski in koroški zemlji, katere so budile in netile slovansko misel med mladino in narodom. Da narod še ni umrl vkljub nasilju, da še vedno živi in ispričuje svojo avtohtonost na zapadu in seve-

A. K.:

Za ali proti?

(Po pedagoškem tečaju v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Popravek! Na istem mestu in pod istim naslovom sta bili v pretekli številki priobčeni tudi risbi gg. prof. Gustava Šilaha in Ernesta Vranca. Nagajivost tiskarskega skrata pa je naredila iz prof. Šilaha E. Vranca, a iz E. Vranca prof. Šilaha. Upamo, da so to pomoto čitatelji sami opazili in popravili.

Psihologijo šolskega novince in pregled metod elementarnega čitalnega in pisalnega pouka, podprt s primeri, raznimi zadevnimi knjigami, nam je nazorno razlagal g. prof. F. Fink, ki je sam strokovnjak v tem področju. Poudaril je, da je bodočnost v globalni metodi, ker jo uporabljajo skoro vse napredne države in ker je otroškemu duševnemu sestavu najboljza, ker otrok prejema vse predstave kot celoto, dočim analizo dejanj izvrši šele po učiteljevem vplivu. Orisal nam je razvojne stopnje otroka po danes najmerodajnejši osebnosti dr. Charloitti Bühlerjevi, ki se peča predvsem v svojem ped. - psih. laboratoriju na Dunaju s psihologijo šolskega novince in na katere izsledke se naslanjajo vsi kulturni narodi. S tem v zvezi je pokazal na kvarno nedoslednost v izvajanju zak. o nar. šolah, ko se praktično še vedno ne sprejema samo sedemletnih otrok v šolo. Govoril je o otrokovi socialni in intelektualni zrelosti, o otrokovi egocentričnosti, ljubezni do pravljice, o njegovi pozornosti, spominu, jeziku, mišljenju in čuvstvanju. Orisal je glavne smernice po katerih lahko spozna učitelj otroka in po katerih se do otroka pravilno opredeli. Razlagal je nastanek in razvoj elem. metod in se zadržal podrobnejše pri globalni metodi,

zakaj je strnjen pouk danes najboljša učna pot. Sam pravi: Naenkrat strnjene pouka, ki je ideja, ne morem doseči. Nazor nekaterih pa, da je samo za 1. šolsko leto strnjen pouk neobhodno potreben, v 2. šolskem letu priporočljiv, v 3. in 4. šolskem letu umesten, na višji narodni šoli pa samo mogoče, ampak se ga zaenkrat naj lotijo le resnični mojstri, ni utemeljen. Potom razvoja pride človek do strnjene pouka. Da bi takoj skočil v strnjen pouk, mora bit res pravi mojster. Nič ni absolutnega na svetu, vse se razvija. Tudi naša samoizobrazba bo morala ili po razvoju vse človeške družbe. Visoko priznanje upravičenosti smeri strnjene pouka tudi od strani predsednika naše pedagoške stolice dr. K. Ozvalda je v njegovem stavku, da se vesoljno vpojstvo poraja iz pristnega žitja in bitja narodovega. Saj strnjeni pouk hoče otrokom (starostni stopnji primerno) približati človeško in prirodno življenje na tleh domačije v njegovi prirodni povezanosti. V ta namen se uporabljajo vsa priznana načela delovne šole, tako, da se izsekaj in problemi domačije prikazujejo deci v svoji celotnosti kot živa slika življenja.

V živem primeru povedano: V novi šoli prvenstveno ne gre za to, da konstatiramo, ali lan spada v rastlinstvo, volna v živalstvo, ampak, ali spada to v problem, s čim in kako se ljudje oblačijo.

Dobra je bila Vrančeva originalna ideja, da je, razdeleč papir in kuverte (s papirjem je nekoliko preveč štedil — kriza!) pustil, da tečajniki sami, brez podpisa, napišejo svoje mnenje o vsem, kar so slišali, posebno o strnjem pouku. Prejel je okoli 40 odgovorov. Prav in zanimivo bi bilo, če bi jih, take, kakršni so, priobčil v »Popotniku«.

O teh odgovorih, ugovorih in zagovorih, ki so tvorili nekaj zaključek predavanj, se je potem vršila debata, v katero pa so, žal, posegali vsled pomanjkanja časa, samo predavatelj.